

До Председателя на Научно жури,
Назначено със заповед на Ректора на
МУ-Варна Р-109-259/06.06.2025г.

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Атанаска Петрова Еленкова, д.м.
Началник на Първа клиника по ендокринология,
УСБАЛЕ „Акад. Иван Пенчев“ София,
Катедра по ендокринология, Медицински факултет, Медицински университет - София

Член на научно жури на конкурс за академична длъжност „Доцент“,
в област на висше образование 7. „Здравеопазване и спорт“,
професионално направление 7.1. Медицина,
специалност „Ендокринология“ към МУ Варна, Факултет Медицина,
Втора катедра по вътрешни болести /УС Ендокринология и Клиника по ендокринология и болести на
обмяната към УМБАЛ „Света Марина“ – Варна,
съгласно обява в Държавен вестник бр.30/08.04.2025г.

СВЕДЕНИЯ ЗА ПРОЦЕДУРАТА

На основания Заповед № Р-109-259/06.06.2025г. на Ректора на МУ – Варна и с решение на Научното жури (Протокол № 1/17.06.2025г) бях определена да изготвя рецензия относно конкурса за академичната длъжност „Доцент“ към МУ – Варна и УМБАЛ „Света Марина“ – Варна по специалност „Ендокринология“.

Конкурсът е съобразен със Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за приложението му в МУ – Варна.

За участие в конкурса са подадени документи от един кандидат – главен асистент д-р Сави Риналдиев Шишков, д.м.

Предоставените ми документи напълно съответстват на процедурните изисквания.

I. КРАТКИ БИОГРАФИЧНИ ДАННИ ЗА КАНДИДАТА

Д-р Сави Риналдиев Шишков завършва „Медицина“ в Медицински университет - Варна през 2017 г. Същата година е зачислен като специализант в Клиниката по ендокринология и болести на обмяната на Университетска болница „Света Марина“- Варна. През 2018 г. печели конкурс за асистент във Втора катедра по вътрешни болести, УС Ендокринология и е зачислен като редовен докторант. През 2021 год. придобива специалност „Ендокринология и болести на обмяната“. Същата година завършва и магистратура по „Здравен мениджмънт“. През 2023 г. успешно защитава дисертационен труд на тема „Андрогенни нива при мъже с остър и хроничен коронарен синдром“, с което придобива образователната и научна степен „Доктор“.

От 2023 год. д-р Шишков е главен асистент Клиниката по ендокринология и болести на обмяната на Университетска болница „Света Марина“- Варна.

Член е на Българското дружество по ендокринология, Европейското дружество по ендокринология и Европейската Невроендокринологична Асоциация (ЕНЕА).

Владее писмено и говоримо английски и немски език.

II. НАУЧНО-ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

1. Публикации

Кандидатът участва в конкурса с 15 реални публикации – 10 на български и 5 на английски език:

- Дисертационен труд – 1 бр. (*показател А1; 50 точки*)
- Монография – 1 бр. (*показател В3; 100 точки*)
- Книга на базата на дисертационен труд – 1 бр. (*показател Г6; 40 точки*)
- Глава от учебно ръководство: 1 бр. (*показател Г9; 5 точки*)
- Пълнотекстови статии, публикувани в научни издания, индексирани и реферирани в световната база данни с научна информация (Scopus/Web of Science): **5 бр.** (4 с IF);
- Пълнотекстови статии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране: **6 бр.;**

Д-р Шишков е първи автор на 8 от статиите.

2. Доклади с публикувани резюмета в сборници от международни конгреси (ESPE, ECE): 5 бр.

Общ брой точки Г7-Г8: 205.1

3. Цитирания

Д-р Шишков участва в конкурса с 6 цитирания (без автоцитирания) (*общ бр.т. Д10-12: 60*), както следва: 3 цитирания в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация; 3 цитирания в нереферирани списания с научно рецензиране.

4. Профил на научната работа на кандидата

Научноизследователската дейност на д-р Сави Шишков обхваща пет основни тематични направления в областта на ендокринологията: андрогени при сърдечно-съдови заболявания; редки ендокринни болести и преход от детска към зряла възраст („транзишън“); диагностика и лечение на тиреоидна патология; захарен диабет и психосоматика.

4.1. Андрогени при сърдечно-съдови заболявания

Д-р Шишков изследва ролята на гонадната функция при мъже с атеросклеротични сърдечно-съдови заболявания, като основните резултати са представени в дисертационния му труд, една монография и седем научни публикации (две от които в реферирани списания). Темата е актуална поради необходимостта от допълване на класическите рискови фактори за исхемична болест на сърцето с нови хормонални и метаболитни показатели. Част от приносите, описани в дисертационния труд, са свързани с изследване на зависимостта между DHEA-S и бъбречната функция, за пръв път са анализирани на съотношенията кортизол/DHEA-S и тестостерон/LH при пациенти с остър коронарен синдром (ОКС). С потвърдителен характер са и установените зависимости между ниските андрогенни нива, коронарна болест и захарния диабет, както и динамиката на общия тестостерон след настъпване на ОКС. Публикациите, представени в тази категория, предоставят оригинални резултати, касаещи съотношението тестостерон/естрадиол и ролята на свободния тестостерон като предиктор за сърдечно-съдов риск. Направени са литературни обзори върху заместителната терапия с тестостеронові препарати при сърдечно болни пациенти и гонадната дисфункция при хронично бъбречно заболяване. Изследванията имат както теоретичен, така и практически принос за интердисциплинарния подход при тези пациенти.

4.2. Редки ендокринни заболявания и възрастов преход

В направлението са включени монография (В3), една публикация в списание с импакт фактор ($IF=2.8$; Q2) (Г7.4), 2 статии в нереферирани списания (Г8.1 и №1 извън минималните наукометрични изисквания) и доклади на национални и международни медицински форуми (Г7.2, Г7.3, Г7.5, Г8.3).

Монографията на д-р Шишков въвежда за първи път в българската литература понятието „организиран преход“ – систематичен процес по прехвърляне на пациенти от детски ендокринологии към ендокринологии за възрастни. Кандидатът прави изчерпателен обзор на международния опит и скали за оценка на готовността за преход при пациенти с хронични ендокринни заболявания. Монографията завършва с алгоритми и практически препоръки за комплексен медицински и психосоциален преход.

Публикациите и презентациите в това направление разглеждат ключови аспекти на прехода при редки ендокринни заболявания. Международното анкетно проучване (Г7.2, Г7.4) сред 30 експертни центъра показва трудностите при структуриране на прехода, особено при хипофизните заболявания. Разработеният и апробиран собствен въпросник за оценка на готовността за преход е представен на

Европейския конгрес по ендокринология (ECE) през 2024 год. (Г8.3). Д-р Шишков представя доклади на две поредни годишни срещи на Европейското дружество по детска ендокринология (ESPE). През 2022 год. кандидатът представя обобщен петгодишен клиничен опит, оценяващ ефективността на проследяване в юношеска възраст, а през 2023 год. - ползите от ранно лечение с растежен хормон при синдром на Prader-Willi. В допълнителната публикация е описан и рядък клиничен случай на т.нар. „изгоряла“ акромегалия (публикация №1 извън минималните изисквания).

4.3. Тиреоидна патология.

Докладите в това направление разглеждат клинични случаи, илюстриращи диагностични предизвикателства при тиреоидна патология (Г7.6, Г8.6). Обсъжда се ролята на TRAb като диагностичен и прогностичен маркер при пациенти с Базедова болест, включително случаите на „превключване“ между различни типове антитела, което променя клиничния ход на заболяването и затруднява лечението. Д-р Шишков описва и рядък случай на интратиреоиден В-клетъчен лимфом (Г7.7), акцентиращ върху необходимостта от внимателна диференциална диагноза и дългосрочно проследяване.

4.4. Захарен диабет

Научните разработки на кандидата в това направление илюстрират хистоморфологичните промени при диабетната ретинопатия (Г8.2) и при тежка диабетна фетопатия при декомпенсиран майчин диабет (Г7.1). Приносите в тази сфера са с практико-приложен характер: насоки за подобрена методология за ранна диагностика на диабетната ретинопатия и въвеждане на индивидуализиран подход за превенция на диабетната фетопатия.

4.5. Психосоматика

По това научноизследователско направление д-р Шишков разработва глава от учебно ръководство за студенти по медицина, представяща спектъра от психиатрични прояви при някои ендокринни заболявания и терапевтичния подход в зависимост от етиопатогенезата и клиничната изява (Г9.1).

III. УЧЕБНО-ПРЕПОДАВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

Д-р Сави Шишков има над 7-годишен стаж като университетски преподавател, от които 5 години и 4 месеца като асистент, а през последната 1 година и 8 месеца като главен асистент. Натовареността му по учебни години е следната:

- 2019/2020 г. – 336 учебни часа упражнения
- 2020/2021 г. – 206 учебни часа упражнения
- 2021/2022 г. – 171 учебни часа упражнения
- 2022/2023 г. – 203 учебни часа, включително 5 лекционни
- 2023/2024 г. – 231 учебни часа, от които 11 лекционни

Д-р Шишков води упражнения по ендокринология за студенти по специалност „Медицина“, обучаващи се на български и на английски език. Изнася лекции на англоезични студенти по

медицина, основно на теми, свързани със захарния диабет. Участва с лекции и в обучението на медицински специалисти по специалностите „Акушерство“ и „Медицинска козметика“.

Д-р Шишков участва в изпитни комисии в семестриални и държавни изпити за студенти от българоезично и англоезично обучение. Участвал е и в съставянето на тестови въпроси за изпити по вътрешни болести за специалност „Медицина“.

Паралелно с редовното обучение, кандидатът има активен принос и в следдипломната квалификация, участвайки в обучителни семинари за специализанти по ендокринология в рамките на основните теоретични курсове.

IV. НАУЧНО-ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПРОЕКТИ

В периода 2018 – 2025 г. д-р Сави Шишков взема участие в 2 научноизследователски проекта, финансирани по програма „Фонд Наука“ на Медицински университет – Варна:

- *„Динамика в серумни нива на мъжки полови стероиди при мъже след остър коронарен синдром“* – основният проект, върху който е защитен дисертационният труд на кандидата за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“.
- *„Костно здраве и фрактурен риск при мъже в зависимост от андрогенния статус“* – проект, изследващ връзката между хормоналния профил и риска от остеопоротични фрактури при мъже.

V. ДИАГНОСТИЧНО-ЛЕЧЕБНА ДЕЙНОСТ

Д-р Сави Шишков е утвърден специалист в областта на ендокринологията, който изгражда своя клиничен опит както в УМБАЛ „Св. Марина“ – Варна, така и чрез участие в квалификационни програми и специализации в престижни национални и международни центрове. Особено внимание заслужават следните специализации:

- Специализация в Университетския медицински център в Лайден, Нидерландия, по линия на обменните програми на Европейската мрежа за редки ендокринни заболявания (ENDO-ERN) с основен фокус върху субституиращата терапия с рекомбинантен растежен хормон и преходната грижа за пациенти, преминаващи от детско здравеопазване към здравеопазване за възрастни.
- Сертификационен курс по ехография на шия (ВСД „Ехография на шийна област“)
- Международен курс Eurorip, посветен на хипофизната патология.

Стремежът на д-р Шишков към непрекъснато професионално развитие и усъвършенстване се потвърждава и от участието му в редица онлайн обучения, практически семинари и научни конференции в различни области на ендокринологията и интердисциплинарни направления.

Д-р Сави Шишков участва регулярно в мултидисциплинарни екипи и специализирани комисии, ангажирани с комплексна диагностика и лечение на пациенти с редки ендокринни заболявания. Член

е на мултидисциплинарни клинични групи за високоспециализирана експертиза при пациенти с хипопитуитаризъм, хипогликемични състояния, редки форми на диабет, синдром на Prader-Willi. Дългогодишната колаборация с детските ендокринолози от екипа на проф. Виолета Йотова на УМБАЛ „Света Марина“ му дава възможност да изгради широк поглед върху рядката ендокринна патология в различните възрастови периоди и да затвърди опита и познанията си в областта на „транзишън“ периода – една от основните му сфери на научен интерес.

В допълнение на това, д-р Шишков е член на специализирани комисии за изписване на скъпоструващи медикаменти и медицински изделия, реимбурсирани от НЗОК за лечение на пациенти със захарен диабет тип 1 и тип 2, дефицит на растежен хормон, хиперпролактинемия, акромегалия, нарушения на калциво-фосфорната обмяна.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Цялостната лечебна, научно-изследователска и преподавателска дейност на д-р Сави Риналдиев Шишков го характеризира като утвърден ендокринолог с грижа към пациентите и способност за работа в интердисциплинарни екипи, задълбочен изследовател в няколко различни ендокринологични направления и висококвалифициран университетски преподавател.

Представените документи и научни трудове на д-р Шишков отговарят на минималните наукометрични изисквания на МУ-Варна за заемане на академична длъжност “Доцент”.

Въз основа на направения критичен анализ на цялостната научна, преподавателска и лечебна дейност на кандидата давам своята положителна оценка и препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди на д-р Сави Шишков академична и научна степен “Доцент” по специалност “Ендокринология” професионално направление 7.1 Медицина, в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт за нуждите на втора катедра по вътрешни болести, Медицински Университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна.

Дата: 28.08.2025

доц. д-р Атанаска Петрова Еленкова, д.м.

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679